Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 20ής Σεπτεμβρίου 2018 *

«Προδικαστική παραπομπή – Κρατικές ενισχύσεις – Άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ – Κανονισμός (ΕΚ) 794/2004 – Κοινοποιηθέντα καθεστώτα ενισχύσεων – Άρθρο 4 – Μεταβολή υφιστάμενης ενισχύσεως – Σημαντική αύξηση των εσόδων από φόρους υπέρ τρίτων που χρηματοδοτούν καθεστώτα ενισχύσεων συγκριτικά με τις προβλέψεις που κοινοποιήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Όριο του 20 % του αρχικού προϋπολογισμού»

Στην υπόθεση C-510/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Conseil d'État (Συμβούλιο της Επικρατείας, Γαλλία) με απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Σεπτεμβρίου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

Carrefour Hypermarchés SAS,

Fnac Paris,

Fnac Direct,

Relais Fnac,

Codirep,

Fnac Périphérie

κατά

Ministre des Finances et des Comptes publics,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους T. von Danwitz (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, C. Vajda, E. Juhász, K. Jürimäe και K. Λυκούργο, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Wahl

γραμματέας: V. Giacobbo-Peyronnel, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 21ης Σεπτεμβρίου 2017,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– οι Carrefour Hypermarchés SAS, Fnac Paris, Fnac Direct, Relais Fnac, Codirep και Fnac Périphérie, εκπροσωπούμενες από την C. Rameix-Seguin και τον É. Meier, avocats,

– η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον D. Colas και την J. Bousin,

– η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις Σ. Χαριτάκη και Σ. Παπαϊωάννου,

– η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον S. Fiorentino, avvocato dello Stato,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον B. Stromsky και την K. Blanck-Putz,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Νοεμβρίου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ καθώς και του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [108 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2004, L 140, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 2005, L 25, σ. 74).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ενδίκων διαφορών μεταξύ των Carrefour Hypermarchés SAS, Fnac Paris, Fnac Direct, Relais Fnac, Codirep και Fnac Périphérie, αφενός, και του Ministre des Finances et des Comptes publics (Υπουργού Οικονομικών και Δημόσιου Λογιστικού, Γαλλία), αφετέρου, με αντικείμενο την επιστροφή φόρου επί των πωλήσεων και εκμισθώσεων βιντεογραφημάτων ο οποίος καταβλήθηκε από τις εν λόγω εταιρίες.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός (ΕΚ) 659/1999

3 Το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [108 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 1999, L 83, σ. 1), ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως:

α) “ενίσχυση”: κάθε μέτρο το οποίο πληροί όλα τα κριτήρια που καθορίζονται στο άρθρο [107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ]·

β) “υφιστάμενη ενίσχυση”:
   i) […] όλες οι ενισχύσεις οι οποίες υφίσταντο πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης [ΛΕΕ] στο οικείο κράτος μέλος, δηλαδή καθεστώτα ενισχύσεων και ατομικές ενισχύσεις που είχαν τεθεί σε εφαρμογή πριν, και εφαρμόζονται ακόμη έπειτα, από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης·
   ii) κάθε εγκεκριμένη ενίσχυση, δηλαδή τα καθεστώτα ενισχύσεων και οι ατομικές ενισχύσεις που έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή ή από το Συμβούλιο·

[…]

γ) "νέα ενίσχυση": κάθε ενίσχυση, δηλαδή τα καθεστώτα ενισχύσεων και οι ατομικές ενισχύσεις, οι οποίες δεν αποτελούν υφιστάμενη ενίσχυση, καθώς και οι μεταβολές υφιστάμενων ενισχύσεων·

[…]».

Ο κανονισμός 794/2004

4 Στην αιτιολογική σκέψη 4 του κανονισμού 794/2004 εκτίθενται τα εξής:

«Προς χάριν της ασφάλειας δικαίου, ενδείκνυται να διευκρινισθεί ότι οι μικρές αυξήσεις ύψους έως 20 % του αρχικού προϋπολογισμού ενός καθεστώτος ενισχύσεων, ιδίως με σκοπό να ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις του πληθωρισμού, δεν είναι υποχρεωτικό να κοινοποιούνται στην Επιτροπή, εφόσον είναι απίθανο να επηρεάσουν το αρχικό συμπέρασμα της Επιτροπής για το συμβιβάσιμο του οικείου καθεστώτος ενισχύσεων, υπό την προϋπόθεση ότι οι λοιποί όροι του καθεστώτος παραμένουν αμετάβλητοι.»

5 Το άρθρο 4 του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Απλουστευμένη διαδικασία κοινοποίησης για ορισμένες μεταβολές υφιστάμενων ενισχύσεων», ορίζει τα εξής:

«1. Για τους σκοπούς του άρθρου 1, στοιχείο γ', του κανονισμού [659/1999], νοείται ως μεταβολή υφιστάμενης ενίσχυσης κάθε αλλαγή, πλην των τροποποιήσεων καθαρά τυπικού ή διοικητικού χαρακτήρα, που δεν είναι ικανή να επηρεάσει την εκτίμηση του συμβιβάσιμου του εκάστοτε μέτρου ενίσχυσης με την κοινή αγορά, ωστόσο, η αύξηση του αρχικού προϋπολογισμού ενός υφιστάμενου καθεστώτος ενισχύσεων κατά ποσοστό έως 20 % δεν λογίζεται ως μεταβολή υφιστάμενης ενίσχυσης.

2. Οι ακόλουθες μεταβολές υφιστάμενων ενισχύσεων κοινοποιούνται με το έντυπο απλουστευμένης κοινοποίησης που παρατίθεται στο παράρτημα ΙΙ:

α) αυξήσεις του προϋπολογισμού εγκεκριμένου καθεστώτος ενισχύσεων οι οποίες υπερβαίνουν το 20 %·

[…]».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

6 Με την απόφαση C(2006) 832 τελικό, της 22ας Μαρτίου 2006 (ενισχύσεις ΝΝ 84/2004 και Ν 95/2004 – Γαλλία, Καθεστώτα ενισχύσεων στον κινηματογράφο και στον οπτικοακουστικό τομέα) (στο εξής: απόφαση του 2006), η Επιτροπή κήρυξε συμβατά με την εσωτερική αγορά διάφορα καθεστώτα ενισχύσεων υπέρ του κινηματογραφικού και του οπτικοακουστικού τομέα, τα οποία είχαν καθιερωθεί από τη Γαλλική Δημοκρατία. Τα καθεστώτα αυτά χρηματοδοτούνται από το Centre national du cinéma et de l'image animée (Εθνικό Κέντρο Κινηματογράφου και Κινούμενης Εικόνας, στο εξής: CNC), ο προϋπολογισμός του οποίου οργανισμού προέρχεται κυρίως από τα έσοδα τριών φόρων, ήτοι του φόρου επί των εισιτηρίων κινηματογράφου, του φόρου επί των τηλεοπτικών υπηρεσιών και του φόρου επί των πωλήσεων και εκμισθώσεων βιντεογραφημάτων για ιδιωτική χρήση του κοινού (στο εξής, από κοινού: τρεις φόροι).

7 Με την απόφαση C(2007) 3230 τελικό, της 10ης Ιουλίου 2007 (κρατική ενίσχυση Ν 192/2007 – Γαλλία, Τροποποίηση του καθεστώτος ενισχύσεων ΝΝ 84/2004 – Στήριξη των τομέων του κινηματογράφου και της οπτικοακουστικής παραγωγής στη Γαλλία – Εκσυγχρονισμός του μηχανισμού συμβολής του τηλεοπτικού τομέα στον λογαριασμό στηρίξεως του κινηματογράφου και

των οπτικοακουστικών μέσων) (στο εξής: απόφαση του 2007), η Επιτροπή ενέκρινε τροποποίηση του τρόπου χρηματοδοτήσεως των εν λόγω καθεστώτων ενισχύσεων, κατόπιν μεταρρυθμίσεως του φόρου επί των τηλεοπτικών υπηρεσιών.

8 Οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης ζήτησαν την επιστροφή του φόρου επί των πωλήσεων και εκμισθώσεων βιντεογραφημάτων για ιδιωτική χρήση του κοινού, που είχε καταβληθεί, από μεν την Carrefour Hypermarchés, το 2008 και το 2009, από δε τις λοιπές εταιρίες, από το 2009 έως το 2011. Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι ο φόρος αυτός εισπράχθηκε κατά παράβαση του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, στο μέτρο που η Γαλλική Δημοκρατία δεν κοινοποίησε στην Επιτροπή την αύξηση που παρουσίασαν τα συνολικά έσοδα από τους τρεις φόρους μεταξύ του 2007 και του 2011 (στο εξής: επίμαχο χρονικό διάστημα). Κατά τις προσφεύγουσες της κύριας δίκης, οι οποίες στηρίζονται σε έκθεση του Cour des comptes (Ελεγκτικού Συνεδρίου, Γαλλία) συνταχθείσα τον Αύγουστο του 2012, σχετικά με τη διαχείριση και τη χρηματοδότηση του CNC (στο εξής: έκθεση του Cour des comptes), η αύξηση αυτή προκάλεσε ουσιαστική τροποποίηση του τρόπου χρηματοδοτήσεως του καθεστώτος ενισχύσεων, υπερβαίνουσα το όριο του 20 % που προβλέπεται με το άρθρο 4 του κανονισμού 794/2004.

9 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι, καίτοι η απόφαση του 2007 αφορούσε προβλέψεις σύμφωνα με τις οποίες η μεταρρύθμιση του φόρου επί των τηλεοπτικών υπηρεσιών, στην οποία ουσιαστικά αποδιδόταν η αύξηση τον πόρων του CNC κατά το επίμαχο χρονικό διάστημα, μπορούσε, στην καλύτερη των περιπτώσεων, να οδηγήσει σε αύξηση των εσόδων από τον εν λόγω φόρο κατά 16,5 εκατομμύρια ευρώ τον χρόνο, στην πραγματικότητα, η αύξηση αυτή κατά μέσο όρο ανέρχεται, σύμφωνα με την έκθεση του Cour des comptes, σε 67 εκατομμύρια ευρώ κατά το χρονικό διάστημα αυτό. Συνεπώς, η Επιτροπή στήριξε την απόφαση του 2007 σε προβλέψεις που στη συνέχεια αποδείχθηκαν ανακριβείς.

10 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Conseil d'État (Συμβούλιο της Επικρατείας, Γαλλία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Σε περίπτωση καθεστώτος ενισχύσεων χρηματοδοτούμενου από πόρους που προορίζονται ειδικώς προς τούτο, εφόσον κράτος μέλος έχει κοινοποιήσει προσηκόντως, πριν τις επιφέρει, τις νομικές τροποποιήσεις που επηρεάζουν σημαντικά το εν λόγω καθεστώς, και ιδίως τις τροποποιήσεις που αφορούν τον τρόπο χρηματοδοτήσεώς του, συνιστά η σημαντική αύξηση των εσόδων από τους φορολογικούς πόρους που προορίζονται για το καθεστώς, σε σχέση με τις προβλέψεις που κοινοποιήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ουσιαστική τροποποίηση κατά την έννοια του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, η οποία δικαιολογεί νέα κοινοποίηση;

2) Στην ίδια αυτή περίπτωση πώς εφαρμόζεται το άρθρο 4 του κανονισμού 794/2004, κατά το οποίο αύξηση του αρχικού προϋπολογισμού υφιστάμενου καθεστώτος ενισχύσεων υπερβαίνουσα το 20 % συνιστά μεταβολή του εν λόγω καθεστώτος, και ιδίως
   α) πώς συνδυάζεται η εν λόγω διάταξη με την υποχρέωση προηγούμενης κοινοποιήσεως καθεστώτος ενισχύσεων η οποία προβλέπεται στο άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ;
   β) εφόσον η υπέρβαση του ορίου του 20 % του αρχικού προϋπολογισμού υφιστάμενου καθεστώτος ενισχύσεων την οποία προβλέπει το άρθρο 4 του κανονισμού 794/2004 δικαιολογεί νέα κοινοποίηση, πρέπει η υπέρβαση να υπολογιστεί σε σχέση με το ύψος των εσόδων που προορίζονται για το καθεστώς ενισχύσεων ή σε σχέση με τις δαπάνες που χορηγούνται πράγματι στους δικαιούχους, μη συνυπολογιζομένων των ποσών που εγγράφονται σε αποθεματικό ή των ποσών που εισπράττονται υπέρ του Δημοσίου;
   γ) εφόσον υποτεθεί ότι η τήρηση του ορίου του 20 % πρέπει να εκτιμηθεί σε σχέση με τις δαπάνες που πραγματοποιούνται για το καθεστώς ενισχύσεων, πρέπει αυτή η εκτίμηση να βασιστεί σε σύγκριση μεταξύ του συνολικού ανωτάτου ορίου δαπάνης που προβλέπεται στην εγκριτική απόφαση και του συνολικού προϋπολογισμού που κατανέμεται στη συνέχεια στο σύνολο των

ενισχύσεων από τον αρμόδιο οργανισμό ή σε σύγκριση μεταξύ των ανώτατων ορίων που έχουν κοινοποιηθεί για κάθε κατηγορία ενισχύσεων η οποία περιλαμβάνεται στην εν λόγω απόφαση και της αντίστοιχης γραμμής του προϋπολογισμού του εν λόγω οργανισμού;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του παραδεκτού

11 Η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι τα προδικαστικά ερωτήματα είναι υποθετικά και, συνεπώς, απαράδεκτα.

12 Συγκεκριμένα, με τα ανωτέρω ερωτήματα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν οι τρεις φόροι εισπράχθηκαν, κατά το επίμαχο χρονικό διάστημα, κατά παράβαση του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ. Τα εν λόγω ερωτήματα εντάσσονται στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς με αντικείμενο αιτήσεις επιστροφής ενός εκ των φόρων αυτών, ήτοι του φόρου επί των πωλήσεων και εκμισθώσεων βιντεογραφημάτων για ιδιωτική χρήση του κοινού. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο στηρίζεται στην προκείμενη ότι ο φόρος αυτός αποτελεί πράγματι αναπόσπαστο μέρος μέτρου ενισχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Υπό τις συνθήκες αυτές, τα ίδια αυτά ερωτήματα συνδέονται άμεσα με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης και επομένως δεν είναι αμιγώς υποθετικά. Κατά συνέπεια, τα προδικαστικά ερωτήματα είναι παραδεκτά.

Επί της ουσίας

13 Με τα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να συνεξετασθούν, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν η σημαντική αύξηση των εσόδων από φόρους προοριζόμενους για τη χρηματοδότηση διαφόρων εγκεκριμένων καθεστώτων ενισχύσεων σε σύγκριση με τις κοινοποιηθείσες στην Επιτροπή προβλέψεις, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης αύξηση, συνιστά μεταβολή υφιστάμενης ενισχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 659/1999 και του άρθρου 4, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 794/2004, ερμηνευόμενων υπό το πρίσμα του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει, ειδικότερα, τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να υπολογιστεί το όριο του 20 % που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του τελευταίου αυτού κανονισμού καθώς και το ζήτημα εάν το όριο αυτό πρέπει να εξετάζεται σε σχέση με τα έσοδα που προορίζονται για τα επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης καθεστώτα ενισχύσεων ή σε σχέση με τις πράγματι χορηγούμενες ενισχύσεις.

14 Κατ' αρχάς, το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένως ότι οι φόροι δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της Συνθήκης που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις, εκτός εάν αποτελούν τρόπο χρηματοδοτήσεως του μέτρου ενισχύσεως, οπότε αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του μέτρου αυτού. Όταν ο τρόπος χρηματοδοτήσεως μιας ενισχύσεως μέσω φόρου αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του μέτρου ενισχύσεως, οι συνέπειες της μη τηρήσεως εκ μέρους των εθνικών αρχών της απαγορεύσεως εφαρμογής κατά το άρθρο 108, παράγραφος 3, τελευταία περίοδος, ΣΛΕΕ, εκτείνονται και σ' αυτήν την πτυχή του μέτρου ενισχύσεως, με αποτέλεσμα οι εθνικές αρχές να υποχρεούνται, κατά κανόνα, να επιστρέψουν τους φόρους που εισπράχθηκαν κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 13ης Ιανουαρίου 2005, Streekgewest, C-174/02, EU:C:2005:10, σκέψεις 16, 24 και 25, της 27ης Οκτωβρίου 2005, Distribution Casino France κ.λπ., C-266/04 έως C-270/04, C-276/04 και C-321/04 έως C-325/04, EU:C:2005:657, σκέψη 35, της 7ης Σεπτεμβρίου 2006, Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528, σκέψη 43 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 10ης Νοεμβρίου 2016, DTS Distribuidora de Televisión Digital κατά Επιτροπής, C-449/14 P, EU:C:2016:848, σκέψη 65 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

15 Στο μέτρο που το αιτούν δικαστήριο κάνει λόγο, στα υποβληθέντα στο Δικαστήριο ερωτήματά του, για περίπτωση «καθεστώτος ενισχύσεων χρηματοδοτούμενου από πόρους που προορίζονται ειδικώς προς τούτο», πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα προδικαστικά ερωτήματα στηρίζονται στην προκείμενη ότι οι τρεις φόροι αποτελούσαν, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, αναπόσπαστο μέρος των επίμαχων καθεστώτων ενισχύσεων.

16 Βεβαίως, στο πλαίσιο του δευτέρου ερωτήματός του, το αιτούν δικαστήριο κάνει διάκριση μεταξύ των εσόδων του CNC που εισπράττονται υπέρ των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης καθεστώτων ενισχύσεων και των δαπανών που πράγματι χορηγούνται στους δικαιούχους των εν λόγω καθεστώτων, μνημονεύοντας ποσά που εγγράφονται σε αποθεματικό και σε εισπράξεις υπέρ του γενικού προϋπολογισμού του κράτους. Ωστόσο, καίτοι τα στοιχεία αυτά μπορούν επίσης να αποδειχθούν κρίσιμα για να ερευνηθεί εάν οι τρεις φόροι αποτελούσαν, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, αναπόσπαστο μέρος των εν λόγω καθεστώτων, το αιτούν δικαστήριο τα επικαλείται μόνο για να ζητήσει από το Δικαστήριο να διευκρινίσει τη λυσιτέλειά τους στο πλαίσιο εξετάσεως της τηρήσεως του ορίου του 20 % που προβλέπεται με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 794/2004.

17 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο της θεσπιζόμενης από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της δικαστικής αποφάσεως που πρόκειται να εκδοθεί να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο (αποφάσεις της 23ης Ιανουαρίου 2018, F. Hoffmann-La Roche κ.λπ., C-179/16, EU:C:2018:25, σκέψη 44, καθώς και της 29ης Μαΐου 2018, Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen κ.λπ., C-426/16, EU:C:2018:335, σκέψη 30 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Πάντως, το Δικαστήριο μπορεί να παράσχει στο αιτούν δικαστήριο στοιχεία ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης που μπορεί να του είναι χρήσιμα για να εξακριβώσει αν η προκείμενη στην οποία στηρίζονται τα προδικαστικά του ερωτήματα είναι ορθή (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 26ης Μαΐου 2016, Bookit, C-607/14, EU:C:2016:355, σκέψεις 22 έως 28).

18 Ενώπιον του Δικαστηρίου, η Γαλλική Κυβέρνηση υποστήριξε ότι, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, οι τρεις φόροι δεν αποτελούσαν αναπόσπαστο μέρος των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης καθεστώτων ενισχύσεων, λόγω, μεταξύ άλλων, του ότι δεν υφίστατο δημοσιονομική συσχέτιση μεταξύ των εσόδων από τους φόρους αυτούς και του ποσού των χορηγούμενων ενισχύσεων καθώς και του ότι, σε αντίθεση με τα έσοδα αυτά, το εν λόγω ποσό δεν είχε αυξηθεί. Καίτοι η Γαλλική Κυβέρνηση αναγνωρίζει ότι στο εθνικό δίκαιο υφίσταται δεσμευτική διάταξη με την οποία τα εν λόγω έσοδα εγγράφονται στον προϋπολογισμό του CNC, ο οποίος αποσκοπεί στη χρηματοδότηση των καθεστώτων αυτών, η ίδια υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι το πλεόνασμα που προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ των εσόδων από τους τρεις φόρους και των πράγματι χορηγούμενων ενισχύσεων εξυπηρετεί τη χρηματοδότηση αποθεματικού ταμείου, χρησιμοποιείται από το CNC για σκοπούς άλλους από τη χρηματοδότηση των εν λόγω καθεστώτων και συνεπάγεται εισπράξεις, κατόπιν σχετικής ρυθμίσεως που ψήφισε το Γαλλικό Κοινοβούλιο, υπέρ του γενικού προϋπολογισμού του κράτους. Η επιχειρηματολογία αυτή αμφισβητήθηκε από τις προσφεύγουσες της κύριας δίκης και την Επιτροπή.

19 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, προκειμένου ένας φόρος να μπορεί να θεωρηθεί ως αναπόσπαστο μέρος ενός μέτρου ενισχύσεως, πρέπει να υφίσταται κατ' ανάγκην σχέση μεταξύ του φόρου και της ενισχύσεως βάσει της συναφούς εθνικής νομοθεσίας, υπό την έννοια ότι το προϊόν του φόρου προορίζεται οπωσδήποτε για τη χρηματοδότηση της ενισχύσεως και επηρεάζει άμεσα το ύψος της και, κατά συνέπεια, την εκτίμηση περί του αν είναι συμβατή η ενίσχυση αυτή προς την εσωτερική αγορά (αποφάσεις της 22ας Δεκεμβρίου 2008, Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, σκέψη 99 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 10ης Νοεμβρίου 2016, DTS Distribuidora de Televisión Digital κατά Επιτροπής, C-449/14 P, EU:C:2016:848, σκέψη 68).

20 Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, στην περίπτωση που το αρμόδιο όργανο για τη χορήγηση ενισχύσεων χρηματοδοτούμενων μέσω φόρου διαθέτει τη διακριτική ευχέρεια να προορίσει τα έσοδα του φόρου αυτού για μέτρα άλλα από αυτά που έχουν όλα τα χαρακτηριστικά μιας ενισχύσεως κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, μια τέτοια περίπτωση δύναται να αποκλείσει την ύπαρξη κατ' ανάγκην σχέσεως μεταξύ του φόρου και της ενισχύσεως. Συγκεκριμένα, δεδομένης μιας τέτοιας διακριτικής ευχέρειας, τα έσοδα από τον φόρο δεν επηρεάζουν άμεσα το μέγεθος του πλεονεκτήματος που χορηγείται στους δικαιούχους των ενισχύσεων αυτών. Αντιθέτως, τέτοια κατ' ανάγκην σχέση μπορεί να υφίσταται όταν τα έσοδα από τον φόρο προορίζονται εξ ολοκλήρου και αποκλειστικώς για τη χορήγηση ενισχύσεων, ακόμη και διαφορετικών ειδών (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 13ης Ιανουαρίου 2005, Pape, C-175/02, EU:C:2005:11, σκέψη 16, της 27ης Οκτωβρίου 2005, Distribution Casino France κ.λπ., C-266/04 έως C-270/04, C-276/04 και C-321/04 έως C-325/04, EU:C:2005:657, σκέψη 55, καθώς και της 22ας Δεκεμβρίου 2008, Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, σκέψεις 102 και 104).

21 Επιπλέον, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι μπορεί να μην υφίσταται τέτοια κατ' ανάγκην σχέση όταν το ποσό των χορηγούμενων ενισχύσεων καθορίζεται αποκλειστικώς και μόνο βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, χωρίς να σχετίζεται με τα φορολογικά έσοδα που προορίζονται προς τούτο, και υπόκειται σε απόλυτο κατά νόμον ανώτατο όριο (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2005, Distribution Casino France κ.λπ., C-266/04 έως C-270/04, C-276/04 και C-321/04 έως C-325/04, EU:C:2005:657, σκέψη 52).

22 Ειδικότερα, το Δικαστήριο, μεταξύ άλλων, έχει κρίνει ότι δεν υφίστατο κατ' ανάγκην σχέση μεταξύ του φόρου και της ενισχύσεως σε περίπτωση που το ποσό των χορηγούμενων ενισχύσεων είχε καθοριστεί βάσει κριτηρίων τα οποία δεν σχετίζονταν με τα φορολογικά έσοδα που προορίζονταν για τις ενισχύσεις και που η εθνική νομοθεσία προέβλεπε ότι τυχόν πλεόνασμα των εσόδων αυτών σε σύγκριση με τις εν λόγω ενισχύσεις έπρεπε να ανακατανεμηθεί, κατά περίπτωση, σε αποθεματικό ταμείο ή στο δημόσιο ταμείο, δεδομένου ότι τα εν λόγω έσοδα υπέκειντο, επιπλέον, σε ένα απόλυτο ανώτατο όριο, οπότε κάθε υπερβάλλον ποσό είχε ομοίως ανακατανεμηθεί στον γενικό κρατικό προϋπολογισμό (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 2016, DTS Distribuidora de Televisión Digital κατά Επιτροπής, C-449/14 P, EU:C:2016:848, σκέψεις 70 έως 72).

23 Εν προκειμένω, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξετάσει την ορθότητα της προκείμενης κατά την οποία οι τρεις φόροι αποτελούσαν, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, αναπόσπαστο τμήμα των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης καθεστώτων ενισχύσεων, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που παρατίθενται στις σκέψεις 16 έως 22 της παρούσας αποφάσεως. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο οφείλει, συγκεκριμένα, να εξετάσει εάν η τοποθέτηση μέρους των εσόδων του CNC σε αποθεματικό είχε ως αποτέλεσμα την ανακατανομή του επίμαχου ποσού υπέρ μέτρου διαφορετικού από εκείνα που συγκεντρώνουν όλα τα χαρακτηριστικά μιας ενισχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, και να αξιολογήσει την επίδραση που μπορεί να έχει η ανακατανομή μέρους των εσόδων αυτών υπέρ του γενικού κρατικού προϋπολογισμού, η οποία επήλθε κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, στην ύπαρξη κατ' ανάγκην σχέσεως μεταξύ των εν λόγω φόρων και καθεστώτων.

24 Κατόπιν της διευκρινίσεως αυτής, τα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να εξεταστούν με βάση την προκείμενη ότι οι τρεις φόροι αποτελούσαν, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, αναπόσπαστο μέρος των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης καθεστώτων ενισχύσεων (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, σκέψεις 26 έως 28, καθώς και της 17ης Απριλίου 2018, Β και Vomero, C-316/16 και C-424/16, EU:C:2018:256, σκέψη 42).

25 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στο πλαίσιο του θεσπιζόμενου με τα άρθρα 107 και 108 ΣΛΕΕ συστήματος ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, η διαδικασία διαφοροποιείται ανάλογα με το αν πρόκειται για υφιστάμενες ή νέες ενισχύσεις. Συγκεκριμένα, ενώ οι υφιστάμενες ενισχύσεις μπορούν, κατά το άρθρο 108, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, να εφαρμόζονται κανονικά, εφόσον η Επιτροπή δεν έχει διαπιστώσει ότι δεν συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά, το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ ορίζει ότι τα σχέδια που αποβλέπουν στη θέσπιση νέας ενισχύσεως ή στη μεταβολή υφισταμένης

ενισχύσεως πρέπει να κοινοποιούνται εγκαίρως στην Επιτροπή και δεν μπορούν να τίθενται σε εφαρμογή πριν την περάτωση της διαδικασίας με την έκδοση τελικής αποφάσεως (αποφάσεις της 18ης Ιουλίου 2013, P, C-6/12, EU:C:2013:525, σκέψη 36 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 27ης Ιουνίου 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, σκέψη 86).

26 Κατά το άρθρο 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 659/1999, ως «νέα ενίσχυση» ορίζεται «κάθε ενίσχυση, δηλαδή τα καθεστώτα ενισχύσεων και οι ατομικές ενισχύσεις, οι οποίες δεν αποτελούν υφιστάμενη ενίσχυση, καθώς και οι μεταβολές υφιστάμενων ενισχύσεων». Το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 794/2004 προβλέπει, συναφώς, ότι, «για τους σκοπούς του άρθρου 1, στοιχείο γ', του κανονισμού [659/1999], νοείται ως μεταβολή υφιστάμενης ενίσχυσης κάθε αλλαγή, πλην των τροποποιήσεων καθαρά τυπικού ή διοικητικού χαρακτήρα, που δεν είναι ικανή να επηρεάσει την εκτίμηση του συμβιβάσιμου του εκάστοτε μέτρου ενίσχυσης με την [εσωτερική] αγορά». Το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι, «[ω]στόσο, η αύξηση του αρχικού προϋπολογισμού ενός υφιστάμενου καθεστώτος ενισχύσεων κατά ποσοστό έως 20 % δεν λογίζεται ως μεταβολή υφιστάμενης ενίσχυσης».

27 Προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, κρίνεται σκόπιμο να προσδιοριστεί η έννοια της φράσεως «αρχικός προϋπολογισμός υφιστάμενου καθεστώτος ενισχύσεων», κατά την ως άνω διάταξη, και να εξεταστεί εάν, εν προκειμένω, η αύξηση των συνολικών εσόδων από τους τρεις φόρους πρέπει να θεωρείται ως αύξηση του αρχικού προϋπολογισμού των καθεστώτων ενισχύσεων, η οποία απαιτείται να κοινοποιηθεί στην Επιτροπή.

28 Συναφώς, προκειμένου να διευκρινιστεί η έννοια της φράσεως «προϋπολογισμός καθεστώτος ενισχύσεων», κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 794/2004, πρέπει, ελλείψει ορισμού στη σχετική ρύθμιση, να ληφθεί υπόψη η συνήθης σημασία της φράσεως αυτής στην καθημερινή γλώσσα και συγχρόνως να συνεκτιμηθεί το πλαίσιο εντός του οποίου αυτή χρησιμοποιείται και οι σκοποί που επιδιώκει η ρύθμιση στην οποία εντάσσεται (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 12ης Ιουνίου 2018, Louboutin και Christian Louboutin, C-163/16, EU:C:2018:423, σκέψη 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

29 Κατά τη συνήθη σημασία του, ο όρος «προϋπολογισμός» αφορά τα ποσά που διαθέτει μια οντότητα προκειμένου να προβαίνει σε δαπάνες.

30 Όσον αφορά το πλαίσιο εντός του οποίου χρησιμοποιείται ο όρος αυτός και του σκοπού που επιδιώκεται με το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 794/2004, πρέπει να επισημανθεί ότι η διάταξη αυτή θέτει σε εφαρμογή το θεσπιζόμενο με το 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ σύστημα προληπτικού ελέγχου των σχεδίων που αποβλέπουν στη μεταβολή υφιστάμενων ενισχύσεων, στο πλαίσιο του οποίου η Επιτροπή υποχρεούται να εξετάζει τη συμβατότητα της σχεδιαζόμενης ενισχύσεως με την εσωτερική αγορά (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2008, CELF και Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, σκέψεις 37 και 38). Ο προληπτικός έλεγχος αυτός αποσκοπεί στο να εκτελούνται μόνο συμβατά με την εσωτερική αγορά μέτρα ενισχύσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 21ης Νοεμβρίου 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, σκέψεις 25 και 26, καθώς και της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ., C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψη 36).

31 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η Επιτροπή, προκειμένου να μπορέσει να εξετάσει εάν καθεστώς ενισχύσεων το οποίο προτίθεται να εφαρμόσει ένα κράτος μέλος μπορεί να θεωρηθεί ως συμβατό με την εσωτερική αγορά, πρέπει να μπορεί να αξιολογήσει τις συνέπειες του καθεστώτος αυτού στον ανταγωνισμό βάσει, μεταξύ άλλων, του προϋπολογισμού που διατίθεται από το κράτος μέλος στο εν λόγω καθεστώς, και ότι, συνεπώς, η υποχρέωση να περιλαμβάνονται στις κοινοποιήσεις οι εκτιμήσεις του συνολικού ποσού των προβλεπόμενων ενισχύσεων συνδέεται αναπόσπαστα με το

σύστημα προληπτικού ελέγχου των μέτρων κρατικών ενισχύσεων (βλ., υπ' αυτή την έννοια, διάταξη της 22ας Μαρτίου 2012, Ιταλία κατά Επιτροπής, C-200/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:165, σκέψεις 47 έως 49).

32 Επιπλέον, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η Επιτροπή μπορεί, σε περίπτωση καθεστώτος ενισχύσεων, να περιορισθεί στη μελέτη των γενικών χαρακτηριστικών του, χωρίς να υποχρεούται να εξετάσει κάθε συγκεκριμένη περίπτωση εφαρμογής του (αποφάσεις της 9ης Ιουνίου 2011, Comitato «Venezia vuole vivere» κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-71/09 P, C-73/09 P και C-76/09 P, EU:C:2011:368, σκέψη 130, καθώς και της 15ης Νοεμβρίου 2011, Επιτροπή και Ισπανία κατά Government of Gibraltar και Ηνωμένου Βασιλείου, C-106/09 P και C-107/09 P, EU:C:2011:732, σκέψη 122).

33 Συνεπώς, ακόμη και στην περίπτωση καθεστώτος ενισχύσεων που έχει τεθεί σε εφαρμογή κατά παράβαση του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, ο έλεγχος της Επιτροπής μπορεί να περιοριστεί στα γενικά χαρακτηριστικά του καθεστώτος αυτού και δεν είναι υποχρεωτικό να αφορά ενισχύσεις που όντως καταβλήθηκαν (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, Ελλάδα κατά Επιτροπής, C-278/00, EU:C:2004:239, σκέψεις 21 και 24).

34 Υπό τις συνθήκες αυτές, η φράση «προϋπολογισμός καθεστώτος ενισχύσεων», κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 794/2004, δεν πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι περιορίζεται στο ποσό των πράγματι χορηγούμενων ενισχύσεων, δεδομένου ότι το ποσό αυτό καθίσταται γνωστό μόνο μετά τη θέση σε εφαρμογή του επίμαχου καθεστώτος ενισχύσεων. Αντιθέτως, λαμβανομένου υπόψη του προληπτικού χαρακτήρα του ελέγχου που θεσπίζεται με το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, η φράση αυτή πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι αφορά τα σχετικά δημοσιονομικά κονδύλια (βλ., σχετικώς, απόφαση της 20ής Μαΐου 2010, Todaro Nunziatina & C., C-138/09, EU:C:2010:291, σκέψεις 40 και 41), ήτοι τα ποσά που διαθέτει το αρμόδιο για τη χορήγηση των επίμαχων ενισχύσεων όργανο με σκοπό τη χορήγηση αυτή, όπως αυτά έχουν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή από το οικείο κράτος μέλος και έχουν εγκριθεί από την τελευταία.

35 Στην περίπτωση καθεστώτος ενισχύσεων που χρηματοδοτείται από φόρους υπέρ τρίτων, «προϋπολογισμό» του καθεστώτος αυτού, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 794/2004, αποτελούν ακριβώς τα έσοδα από τους εν λόγω φόρους τα οποία τίθενται στη διάθεση του αρμόδιου για την εφαρμογή του επίμαχου καθεστώτος οργάνου.

36 Δεδομένου ότι τα επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης καθεστώτα ενισχύσεων, τα οποία εγκρίθηκαν με τις αποφάσεις του 2006 και του 2007, εμπίπτουν στην έννοια της «υφιστάμενης ενισχύσεως», κατά το άρθρο 1, στοιχείο β', σημείο ii, του κανονισμού 659/1999, πρέπει να εξεταστεί αν η Επιτροπή, με τις αποφάσεις αυτές, ενέκρινε την αύξηση που παρουσίασαν τα συνολικά έσοδα από τους τρεις φόρους κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα.

37 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι αποφάσεις της Επιτροπής με τις οποίες εγκρίνεται καθεστώς ενισχύσεων, δεδομένου ότι συνιστούν παρεκκλίσεις από τη γενική αρχή του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, κατά την οποία οι κρατικές ενισχύσεις δεν είναι συμβατές με την εσωτερική αγορά, πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικά (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 29ης Απριλίου 2004, Γερμανία κατά Επιτροπής, C-277/00, EU:C:2004:238, σκέψεις 20 και 24, καθώς και της 14ης Οκτωβρίου 2010, Nuova Agricast και Cofra κατά Επιτροπής, C-67/09 P, EU:C:2010:607, σκέψη 74).

38 Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για την ερμηνεία τέτοιων αποφάσεων της Επιτροπής πρέπει να εξετάζεται όχι μόνο το γράμμα τους, αλλά να λαμβάνεται υπόψη και η κοινοποίηση στην οποία προέβη το οικείο κράτος μέλος (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 20ής Μαΐου 2010, Todaro Nunziatina & C., C-138/09, EU:C:2010:291, σκέψη 31, και της 16ης Δεκεμβρίου 2010, Kahla Thüringen Porzellan κατά Επιτροπής, C-537/08 P, EU:C:2010:769, σκέψη 44, καθώς και διάταξη της 22ας Μαρτίου 2012, Ιταλία κατά Επιτροπής, C-200/11 P, μη

δημοσιευθείσα, EU:C:2012:165, σκέψη 27). Ειδικότερα, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η έκταση εφαρμογής αποφάσεως με την οποία εγκρίνεται καθεστώς ενισχύσεων οριοθετείται, κατά κανόνα, από τον προϋπολογισμό που έχει προσδιορίσει το κράτος μέλος στο έγγραφο κοινοποιήσεως, ακόμη και όταν η μνεία του προϋπολογισμού αυτού δεν έχει επαναληφθεί στο κείμενο της εν λόγω αποφάσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, διάταξη της 22ας Μαρτίου 2012, Ιταλία κατά Επιτροπής, C-200/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:165, σκέψεις 26 και 27).

39 Εν προκειμένω, το κείμενο των αποφάσεων του 2006 και του 2007 επαναλαμβάνει ρητώς τις προβλέψεις ως προς τα έσοδα από τους τρεις φόρους, τις οποίες κοινοποίησαν οι γαλλικές αρχές στην Επιτροπή σε σχέση με τον προϋπολογισμό των επίμαχων καθεστώτων ενισχύσεων. Πιο συγκεκριμένα, η απόφαση του 2007 περιλαμβάνει ρητώς τις εκτιμήσεις των ανωτέρω αρχών ως προς τις συνέπειες της μεταρρυθμίσεως του φόρου επί των τηλεοπτικών υπηρεσιών, από την οποία ουσιαστικά απορρέει η αύξηση που παρουσίασαν τα συνολικά έσοδα από τους τρεις φόρους κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα. Το σημείο 9 της αποφάσεως αυτής αναφέρει όντως ότι, σύμφωνα με τις ως άνω εκτιμήσεις, η μεταρρύθμιση αυτή θα μπορούσε «να έχει ως αποτέλεσμα αύξηση του λογαριασμού στηρίξεως κατά [την] περίοδο [μεταξύ των ετών 2009 και 2011] από 2 έως 3 % (μεταξύ 11 και 16,5 εκατομμυρίων ευρώ) ετησίως». Ομοίως, στο σημείο 20 της εν λόγω αποφάσεως, η Επιτροπή επικαλέστηκε εκ νέου τις εκτιμήσεις αυτές, κατά την εκ μέρους της αξιολόγηση των συνεπειών της εν λόγω μεταρρυθμίσεως επί της συμβατότητας των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης καθεστώτων ενισχύσεων με την εσωτερική αγορά.

40 Υπό τις συνθήκες αυτές, από τις αποφάσεις του 2006 και του 2007 προκύπτει ότι τα έσοδα από τους τρεις φόρους αποτελούν στοιχείο επί του οποίου η Επιτροπή στήριξε την έγκριση των επίμαχων καθεστώτων ενισχύσεων και ότι το θεσμικό όργανο αυτό δεν επέτρεψε αύξηση των εν λόγω εσόδων πέραν των προβλέψεων που του είχαν κοινοποιηθεί. Συνεπώς, λαμβανομένης υπόψη της παρατιθέμενης στις σκέψεις 31, 37 και 38 της παρούσας αποφάσεως νομολογίας, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η έκταση εφαρμογής των ως άνω εγκριτικών αποφάσεων που αφορούν τα ίδια αυτά καθεστώτα περιορίζεται, όσον αφορά τα έσοδα από τους τρεις φόρους, σε εκείνη μόνο την αύξηση η οποία κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή.

41 Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, η πραγματική αύξηση που παρουσίασαν τα συνολικά έσοδα από τους τρεις φόρους κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα ήταν σαφώς ανώτερη από τις προβλέψεις που κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή, και συγκεκριμένα της τάξεως των 16,5 εκατομμυρίων ευρώ ετησίως, και ανήλθε, σύμφωνα με τη μνημονευόμενη από το αιτούν δικαστήριο έκθεση του Cour des comptes, κατά μέσο όρο σε 67 εκατομμύρια ευρώ κατά το εν λόγω διάστημα. Στο μέτρο που τέτοια αύξηση του προϋπολογισμού, σε σύγκριση με τον προϋπολογισμό που ενέκρινε η Επιτροπή, είναι ικανή να επηρεάσει την εκτίμηση του συμβατότητας των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης καθεστώτων ενισχύσεων με την εσωτερική αγορά, η αύξηση αυτή αποτελεί αλλαγή πλην καθαρά τυπικής ή διοικητικής τροποποιήσεως, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 794/2004. Συνεπώς, μια τέτοια αύξηση, εκτός αν δεν υπερβαίνει το όριο του 20 % που προβλέπεται με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού αυτού, αποτελεί μεταβολή υφιστάμενης ενισχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 659/1999.

42 Στο μέτρο που το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, συναφώς, αν έχει σημασία το γεγονός ότι η εν λόγω αύξηση δεν οφείλεται σε νομική τροποποίηση των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης καθεστώτων ενισχύσεων, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 794/2004 δίδει στην έννοια της «μεταβολής υφιστάμενης ενίσχυσης» ευρύ ορισμό ο οποίος περιλαμβάνει «κάθε αλλαγή, πλην των τροποποιήσεων καθαρά τυπικού ή διοικητικού χαρακτήρα, που δεν είναι ικανή να επηρεάσει την εκτίμηση του συμβιβάσιμου του εκάστοτε μέτρου ενίσχυσης με την [εσωτερική] αγορά». Όπως προκύπτει από τις λέξεις «κάθε αλλαγή», ο ορισμός αυτός δεν πρέπει να περιορίζεται μόνο στις νομικές τροποποιήσεις των καθεστώτων ενισχύσεων.

43 Επιπλέον, η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του σκοπού του συστήματος προληπτικού ελέγχου που θέτει σε εφαρμογή, ο οποίος συνίσταται, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 30 της παρούσας αποφάσεως, στη διασφάλιση ότι τίθενται σε εφαρμογή μόνο συμβατές με την εσωτερική αγορά ενισχύσεις. Συνεπώς, η αύξηση του προϋπολογισμού ενός καθεστώτος ενισχύσεων είναι ικανή να επηρεάσει την αξιολόγηση της συμβατότητας του καθεστώτος αυτού με την εσωτερική αγορά, ανεξαρτήτως του εάν η τροποποίηση αυτή οφείλεται ή όχι σε νομική τροποποίηση του επίμαχου καθεστώτος ενισχύσεων.

44 Ο αναγκαίος σεβασμός της αρχής της ασφάλειας δικαίου δεν αποκλείει τη δυνατότητα να χαρακτηριστεί μια αύξηση του προϋπολογισμού του καθεστώτος ενισχύσεων σε σύγκριση με τον εγκεκριμένο από την Επιτροπή προϋπολογισμό, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, ως μεταβολή υφιστάμενης ενισχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ.

45 Πράγματι, από την αιτιολογική σκέψη 4 του κανονισμού 794/2004 προκύπτει ότι ακριβώς για λόγους ασφάλειας δικαίου το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού αυτού καθορίζει συγκεκριμένο όριο έως το οποίο η αύξηση του προϋπολογισμού του καθεστώτος ενισχύσεων δεν θεωρείται ως μεταβολή υφιστάμενης ενισχύσεως. Η διάταξη αυτή, καθορίζοντας το όριο αυτό στο αρκετά υψηλό επίπεδο του 20 %, παρέχει περιθώριο ασφαλείας ώστε να λαμβάνονται επαρκώς υπόψη οι αβεβαιότητες που συνδέονται με την εφαρμογή του θεσπιζόμενου με το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ προληπτικού ελέγχου επί καθεστώτων ενισχύσεων των οποίων ο προϋπολογισμός παρουσιάζει διακυμάνσεις, όπως είναι τα επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης καθεστώτα.

46 Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να επικαλεστεί την αρχή της ασφάλειας δικαίου προκειμένου να αποκλίνει από τις πληροφορίες που έχει παράσχει στην Επιτροπή στο πλαίσιο της κοινοποιήσεως καθεστώτος ενισχύσεων και από τις οποίες εξαρτάται το περιεχόμενο της αποφάσεως της Επιτροπής περί εγκρίσεως του καθεστώτος αυτού, αλλά οφείλει, αντιθέτως, να λάβει υπόψη τις πληροφορίες αυτές και να μεριμνήσει ώστε να τεθεί σε εφαρμογή το εν λόγω καθεστώς σύμφωνα με αυτές (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2010, Kahla Thüringen Porzellan κατά Επιτροπής, C-537/08 P, EU:C:2010:769, σκέψη 47).

47 Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι, εν προκειμένω, στο έγγραφο της Επιτροπής με τίτλο «Έγκριση κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο των διατάξεων των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ – Περιπτώσεις ως προς τις οποίες η Επιτροπή δεν προβάλλει αντίρρηση» και δημοσιευθέν στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (ΕΕ 2007, C 246, σ. 1), οι προβλέψεις των γαλλικών αρχών όσον αφορά την αύξηση των εσόδων από τους τρεις φόρους, ως αποτέλεσμα της μεταρρυθμίσεως του φόρου επί των τηλεοπτικών υπηρεσιών, παρουσιάστηκαν ως ο «προϋπολογισμός» της εγκριθείσας ενισχύσεως. Συνεπώς, στο πλαίσιο του συστήματος προληπτικού ελέγχου που θεσπίζει το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, ούτε το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ούτε οι δικαιούχοι καθεστώτος ενισχύσεων μπορούν ευλόγως να επικαλεστούν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ώστε η απόφαση περί εγκρίσεως να υπερισχύσει της περιγραφής του μέτρου όπως δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2010, Nuova Agricast και Cofra κατά Επιτροπής, C-67/09 P, EU:C:2010:607, σκέψεις 72 έως 74).

48 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επίσης ποια πορίσματα μπορούν να συναχθούν σε σχέση με την υπόθεση της κύριας δίκης από την απόφαση της 9ης Αυγούστου 1994, Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι η διεύρυνση του πεδίου δραστηριότητας ενός νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, στο οποίο χορηγούνταν κρατικές ενισχύσεις δυνάμει νομοθεσίας προγενέστερης της ενάρξεως της ισχύος της Συνθήκης ΕΟΚ, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μεταβολή υφιστάμενης ενισχύσεως, εφόσον η εν λόγω διεύρυνση δεν έχει επηρεάσει το προβλεπόμενο από τη νομοθεσία αυτή καθεστώς ενισχύσεων.

49 Ωστόσο, η ανωτέρω νομολογία δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην υπόθεση της κύριας δίκης. Πράγματι, η διεύρυνση του πεδίου δραστηριότητας του δικαιούχου της ενισχύσεως οργανισμού στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 9ης Αυγούστου 1994, Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311), διεύρυνση η οποία δεν επηρέαζε το προβλεπόμενο από την οικεία νομοθεσία καθεστώς ενισχύσεων, δεν μπορεί να συγκριθεί με την αύξηση του προϋπολογισμού των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης καθεστώτων ενισχύσεων, δεδομένου ότι η αύξηση αυτή και μόνο επηρεάζει ευθέως τα επίμαχα καθεστώτα ενισχύσεων.

50 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι αύξηση των εσόδων από φόρους που χρηματοδοτούν διάφορα εγκεκριμένα καθεστώτα ενισχύσεων σε σύγκριση με τις κοινοποιηθείσες στην Επιτροπή προβλέψεις, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης αύξηση, αποτελεί μεταβολή υφιστάμενης ενισχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο γ′, του κανονισμού 659/1999 και του άρθρου 4, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 794/2004, ερμηνευόμενων υπό το πρίσμα του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, εκτός και αν η αύξηση αυτή είναι κατώτερη του ορίου του 20 % που προβλέπεται με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του τελευταίου αυτού κανονισμού.

51 Όσον αφορά τον υπολογισμό του ως άνω ορίου σε περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, από αυτό καθαυτό το γράμμα του άρθρου 4, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 794/2004 προκύπτει ότι αύξηση του «αρχικού προϋπολογισμού» υφιστάμενου καθεστώτος ενισχύσεων, η οποία δεν υπερβαίνει ποσοστό 20 %, δεν θεωρείται ως μεταβολή υφιστάμενης ενισχύσεως. Συνεπώς, το προβλεπόμενο με τη διάταξη αυτή όριο του 20 % αφορά τον «αρχικό προϋπολογισμό» του επίμαχου καθεστώτος ενισχύσεων, ήτοι τον προϋπολογισμό του καθεστώτος όπως αυτό εγκρίθηκε από την Επιτροπή.

52 Επιπλέον, από τις σκέψεις 28 έως 35 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι, σε περίπτωση, όπως η εξεταζόμενη, καθεστώτος υφιστάμενων ενισχύσεων χρηματοδοτούμενου από φόρους υπέρ τρίτων, ο αρχικός προϋπολογισμός του καθεστώτος αυτού καθορίζεται από τις προβλέψεις των αντίστοιχων φορολογικών εσόδων υπέρ τρίτων, όπως αυτές έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή. Συνεπώς, η υπέρβαση του ορίου του 20 % πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τα έσοδα αυτά, και όχι σε σχέση με τις πράγματι χορηγούμενες ενισχύσεις.

53 Εν προκειμένω, από τις αποφάσεις του 2006 και του 2007 προκύπτει ότι, όσον αφορά τα ετήσια έσοδα από τους τρεις φόρους, η Επιτροπή ενέκρινε μέγιστο ποσό ύψους περίπου 557 εκατομμυρίων ευρώ. Συναφώς, από την έκθεση του Cour des comptes, την οποία μνημονεύει το αιτούν δικαστήριο στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, προκύπτει ότι, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, το ποσό των ετήσιων εσόδων από τους φόρους αυτούς αυξήθηκε έως περίπου 806 εκατομμύρια ευρώ το 2011, λόγω, μεταξύ άλλων, της μεγάλης αυξήσεως των εσόδων από τον φόρο επί των τηλεοπτικών υπηρεσιών, τα οποία από 362 εκατομμύρια ευρώ το 2007 έφθασαν τα 631 εκατομμύρια ευρώ το 2011. Επομένως, προκύπτει ότι η αύξηση που παρουσίασε ο προϋπολογισμός των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης καθεστώτων ενισχύσεων κατά το χρονικό διάστημα αυτό σε σύγκριση με τον προϋπολογισμό που εγκρίθηκε με τις αποφάσεις του 2006 και του 2007 είναι σαφώς ανώτερη του ορίου του 20 %, με τη διευκρίνιση ότι το έτος κατά τη διάρκεια του οποίου επήλθε η υπέρβαση του ορίου αυτού πρέπει να προσδιοριστεί από το αιτούν δικαστήριο.

54 Όσον αφορά, συναφώς, την τοποθέτηση μέρους των εσόδων του CNC σε αποθεματικό, περί της οποίας έκανε λόγο το αιτούν δικαστήριο, από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία προκύπτει προφανώς ότι η τοποθέτηση αυτή δεν είχε ως συνέπεια την ανακατανομή του επίμαχου ποσού υπέρ μέτρου διαφορετικού από εκείνα που συγκεντρώνουν όλα τα χαρακτηριστικά μιας ενισχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, στοιχείο που πάντως απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

55 Ελλείψει τέτοιας ανακατανομής που θα καθιστούσε δυνατή την αφαίρεση των προερχόμενων από τους τρεις φόρους εσόδων από τον προϋπολογισμό των επίμαχων καθεστώτων ενισχύσεων, τα έσοδα αυτά, λόγω της τοποθετήσεως σε αποθεματικό, παραμένουν στη διάθεση του αρμόδιου για την εφαρμογή

των εν λόγω καθεστώτων οργάνου ενόψει της καταβολής μεμονωμένων ενισχύσεων, δεδομένου ότι μοναδική συνέπεια της τοποθετήσεως αυτής στο αποθεματικό είναι, όπως υπογράμμισε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η μετάθεση του χρόνου καταβολής των ενισχύσεων αυτών. Επομένως, εφόσον τα εν λόγω έσοδα εξακολουθούν να εντάσσονται στον προϋπολογισμό αυτό, η τοποθέτηση σε αποθεματικό δεν είναι, αυτή καθαυτήν, ικανή να θέσει υπό αμφισβήτηση την υπέρβαση του προβλεπόμενου με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 794/2004 ορίου του 20 %.

56 Όσον αφορά τις εισπράξεις υπέρ του γενικού προϋπολογισμού του κράτους, στις οποίες επίσης κάνει μνεία το αιτούν δικαστήριο, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία της δικογραφίας ενώπιον του Δικαστηρίου, προκύπτει ότι, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, το Γαλλικό Κοινοβούλιο προέβη σε ανακατανομή υπέρ του προϋπολογισμού αυτού μόνον ενός ποσού 20 εκατομμυρίων ευρώ, κατά τον Δεκέμβριο του 2010, για το έτος 2011. Συνεπώς, δεδομένων των πληροφοριών που περιέχονται στην έκθεση του Cour des comptes, περί των οποίων γίνεται λόγος στη σκέψη 53 της παρούσας αποφάσεως, ακόμη και αν λαμβανόταν υπόψη η ανακατανομή αυτή, η αύξηση που παρουσίασε ο προϋπολογισμός των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης καθεστώτων ενισχύσεων κατά το εν λόγω χρονικό διάστημα, σε σύγκριση με τον προϋπολογισμό που εγκρίθηκε με τις αποφάσεις του 2006 και του 2007, θα υπερέβαινε το όριο του 20 %.

57 Κατά συνέπεια, υπό την επιφύλαξη σχετικού ελέγχου από το αιτούν δικαστήριο, προκύπτει ότι η τοποθέτηση σε αποθεματικό τμήματος των εσόδων του CNC, χωρίς ανακατανομή του επίμαχου ποσού για σκοπούς πέραν της χορηγήσεως ενισχύσεων, όπως και οι εισπράξεις υπέρ του γενικού προϋπολογισμού του κράτους που πραγματοποιήθηκαν κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, δεν είναι αφ' εαυτών ικανές να θέσουν υπό αμφισβήτηση την αύξηση του προϋπολογισμού των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης καθεστώτων ενισχύσεων κατά το εν λόγω χρονικό διάστημα, σε σύγκριση με τον προϋπολογισμό που εγκρίθηκε με τις αποφάσεις του 2006 και του 2007, η οποία υπερβαίνει το προβλεπόμενο με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 794/2004 όριο του 20 %.

58 Ωστόσο, όπως προκύπτει από τη σκέψη 23 της παρούσας αποφάσεως, το συμπέρασμα αυτό ισχύει υπό την επιφύλαξη της εκτιμήσεως την οποία οφείλει να διενεργήσει το αιτούν δικαστήριο όσον αφορά την τοποθέτηση μέρους των εσόδων του CNC σε αποθεματικό και τις εισπράξεις υπέρ του γενικού προϋπολογισμού του κράτους που πραγματοποιήθηκαν κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, στο πλαίσιο της εξετάσεως του κατά πόσον υφίσταται κατ' ανάγκη σχέση μεταξύ των τριών φόρων και των επίμαχων καθεστώτων ενισχύσεων.

59 Επομένως, υπό την επιφύλαξη της εξακριβώσεως αυτής, στο πλαίσιο του συστήματος προληπτικού ελέγχου που θεσπίζει το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, η αύξηση του προϋπολογισμού των καθεστώτων αυτών σε σχέση με τον εγκεκριμένο από την Επιτροπή προϋπολογισμό, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης αύξηση, θα έπρεπε να έχει κοινοποιηθεί στην Επιτροπή εγκαίρως, ήτοι από τη στιγμή που οι γαλλικές αρχές μπορούσαν ευλόγως να προβλέψουν την υπέρβαση του εν λόγω ορίου του 20 %.

60 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι αύξηση των εσόδων από φόρους που χρηματοδοτούν διάφορα εγκεκριμένα καθεστώτα ενισχύσεων σε σύγκριση με τις κοινοποιηθείσες στην Επιτροπή προβλέψεις, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης αύξηση, αποτελεί μεταβολή υφιστάμενης ενισχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 659/1999 και του άρθρου 4, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 794/2004, ερμηνευόμενων υπό το πρίσμα του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, εφόσον η αύξηση αυτή δεν είναι κατώτερη του ορίου του 20 % που προβλέπεται με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του τελευταίου αυτού κανονισμού. Το όριο αυτό πρέπει να εκτιμάται, σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, σε σχέση με τα έσοδα που προορίζονται υπέρ των οικείων καθεστώτων ενισχύσεων και όχι σε σχέση με τις πράγματι χορηγούμενες ενισχύσεις.

Επί του περιορισμού των διαχρονικών αποτελεσμάτων της παρούσας αποφάσεως

61 Όσον αφορά το αίτημα της Γαλλικής Κυβερνήσεως περί περιορισμού των διαχρονικών αποτελεσμάτων της παρούσας αποφάσεως, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η ερμηνεία που δίδει το Δικαστήριο σε κανόνα του δικαίου της Ένωσης, κατά την άσκηση της αρμοδιότητας που του παρέχει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, διαφωτίζει και διευκρινίζει τη σημασία και το περιεχόμενο του κανόνα αυτού, όπως αυτός πρέπει ή θα έπρεπε να γίνεται αντιληπτός και να εφαρμόζεται από τότε που τέθηκε σε ισχύ. Συνεπώς, ο κατ' αυτόν τον τρόπο ερμηνευθείς κανόνας δικαίου μπορεί και πρέπει να εφαρμόζεται από τα δικαστήρια ακόμη και σε έννομες σχέσεις που γεννήθηκαν και συνήφθησαν πριν την έκδοση της αποφάσεως επί της αιτήσεως ερμηνείας, εφόσον συντρέχουν κατά τα λοιπά οι προϋποθέσεις που επιτρέπουν να υποβληθεί στην κρίση των αρμοδίων δικαστηρίων διαφορά σχετική με την εφαρμογή του εν λόγω κανόνα (απόφαση της 29ης Σεπτεμβρίου 2015, Gmina Wrocław, C-276/14, EU:C:2015:635, σκέψη 44 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

62 Μόνον εντελώς κατ' εξαίρεση μπορεί το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν της συμφυούς με την έννομη τάξη της Ένωσης γενικής αρχής της ασφάλειας δικαίου, να αποφασίσει τον περιορισμό της δυνατότητας την οποία έχει κάθε ενδιαφερόμενος να επικαλεσθεί διάταξη την οποία έχει ερμηνεύσει το Δικαστήριο, προκειμένου να αμφισβητήσει έννομες σχέσεις που έχουν καλοπίστως συναφθεί. Για να μπορεί να αποφασιστεί ένας τέτοιος περιορισμός, είναι αναγκαία η συνδρομή δύο βασικών προϋποθέσεων, συγκεκριμένα δε της καλής πίστεως των ενδιαφερομένων κύκλων και του κινδύνου σημαντικών διαταραχών (απόφαση της 29ης Σεπτεμβρίου 2015, Gmina Wrocław, C-276/14, EU:C:2015:635, σκέψη 45 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

63 Εν προκειμένω, η Γαλλική Κυβέρνηση δεν αποδεικνύει ότι, κατόπιν της εκδόσεως της παρούσας αποφάσεως, η διαπίστωση από το αιτούν δικαστήριο παραβάσεως του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ ενέχει κίνδυνο σοβαρών διαταραχών.

64 Ως εκ τούτου, και χωρίς να είναι αναγκαίο να εξακριβωθεί αν πληρούται το κριτήριο σε σχέση με την καλή πίστη των ενδιαφερομένων κύκλων, δεν συντρέχει λόγος περιορισμού των διαχρονικών αποτελεσμάτων της παρούσας αποφάσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

65 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαίνεται:

Αύξηση των εσόδων από φόρους που χρηματοδοτούν διάφορα εγκεκριμένα καθεστώτα ενισχύσεων σε σύγκριση με τις κοινοποιηθείσες στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέψεις, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης αύξηση, αποτελεί μεταβολή υφιστάμενης ενισχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [108 ΣΛΕΕ], και του άρθρου 4, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού αριθ. 659/1999, ερμηνευόμενων υπό το πρίσμα του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, εφόσον η αύξηση αυτή δεν είναι κατώτερη του ορίου του 20 % που προβλέπεται με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του τελευταίου αυτού κανονισμού. Το όριο αυτό πρέπει να εκτιμάται, σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, σε σχέση με τα έσοδα που προορίζονται υπέρ των οικείων καθεστώτων ενισχύσεων και όχι σε σχέση με τις πράγματι χορηγούμενες ενισχύσεις.

(υπογραφές)